

**การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4
สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา***

**DEVELOPMENT OF EFFECTIVE STUDENT AFFAIRS ADMINISTRATION BASED ON
SANGAHAVATTHU IV PRINCIPLES FOR SCHOOLS UNDER OFFICE OF PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA**

¹พระครูปิยกิจจาทร (พงษ์นรินทร์ ปิยงโร) PhrakruPiyakijjathorn (Pongnarintr Piyankaro),

²บุญเชิด ชำนิศาสตร์ Booncherd Chamnisast, ³สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: pongnarintr4@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียน ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 24 คน และขั้นตอนที่ 3 เสนอการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 รูป/คน สรุปผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบการดำเนินการ และ 4) กระบวนการดำเนินการ เป็นการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย (1) การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ (2) การนิเทศติดตาม (3) การส่งเสริมสนับสนุน (4) การประเมินและรายงาน โดยบูรณาการกับหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจผูกไมตรีเอื้อเพื่อเกื้อกูลประสานใจกัน ประกอบด้วย (1) ทาน เป็นการให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือแบ่งปันของกิจกรรมนักเรียน (2) ปิยวาจา เป็นการพูดอย่างรักกัน วาจาสุภาพอ่อนหวานน่าฟังของกิจกรรมนักเรียน (3) อตถจริยา เป็นการทำประโยชน์ชวนช่วยเหลือให้ด้วยแรงกายของกิจกรรมนักเรียน และ (4) สมานัตตตา เป็นการเอาตัวเข้าสมานปฏิบัติต่อคนทั้งหลายอย่างเท่าเทียมกันของกิจกรรมนักเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนา, การบริหารกิจกรรมนักเรียน, ประสิทธิภาพ, สังคหวัตถุ 4

Abstract

This research paper aimed to propose the development of effective student affairs administration based on Sangahavatthu IV principles for schools under office of Primary Education Service Area. Mixed methods research with 3 steps was designed. Step 1: study the condition of student affairs administration using questionnaires with 400 samples. Step 2: develop effective student affairs administration based on Sangahavatthu IV by interviewing 24 key informants. Step 3: propose the development of effective student affairs administration based on Sangahavatthu IV with focus group discussion of 10 key informants. Research results showed that the development of effective student affairs administration based on Sangahavatthu IV principles for schools under office of Primary Education Service Area consisted of 1) principles, 2) goals, 3) operational systems, and 4) operational processes. It was an effective management of student activities. A systematic process for organizing activities consisted of (1) setting policies and guidelines, (2) supervision and monitoring, (3) promoting and supporting, and (4) assessment and reporting by integrating with the principle of Sangahavatthu IV, which is the connection of kindness, generosity, support and coordination, consisted of (1) Dana is giving generosity and sacrifice, helping sharing of student activities, (2) Piyavaca is kindly speaking to one another, polite and sweet words of student activity, (3) Atthacariya is a benefit, help with the physical strength of student activities, and (4) Samanattata is to heal people with equal treatment of student activities.

Keywords: Development, Student Affairs Administration, Effective, Sangahavatthu IV

บทนำ

ปัจจุบันนี้ การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะ พื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้าง องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา และ พลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเช่นเดียวกับการเรียนสาระการเรียนรู้ เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยกำหนดให้เป็นเกณฑ์สำคัญในการผ่านช่วงชั้นและจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาทุกช่วงชั้น และจัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง มุ่งพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของตนเอง เน้นการเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยผู้เรียนเป็นผู้เลือกเองตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัดอย่างแท้จริงไม่ใช่กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นในการเรียนวิชาต่างๆ โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมด้วยตนเองร่วมกับกลุ่มอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่การศึกษา การวิเคราะห์ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลและปรับปรุง ซึ่งผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ผ่านการประเมินและสอบให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดจึงจะจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2)

สถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนผลักดันให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติและความสามารถความต้องการของผู้เรียน มุ่งเน้นจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อสังคม และจัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วม รวมถึงการที่สถานศึกษาจะจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขึ้นในสถานศึกษานั้นจะต้องยึดความสนใจ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอขอจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้เอง สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นสูงๆ ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบกิจกรรมของตนพอสมควรและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองถนัดชอบ หรือสนใจ สำหรับช่วงชั้นต้นๆ ที่ผู้เรียนยังขาดความรู้ความสามารถและไม่สามารถรับผิดชอบกิจกรรมใดๆ ได้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, หน้า 55-57)

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนได้แสดงความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติอันแท้จริง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2562 มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 ข้อ 3 กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีกิจกรรมจะเป็นเครื่องช่วยอบรมนักเรียนให้รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย กิจกรรมเป็นการสร้างประสบการณ์ ความแตกต่างของนักเรียน เพื่อสร้างเจตนาที่ดีและพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ นอกจากผู้เรียนจะสอบผ่านในรายวิชาที่บังคับไว้ และวิชาเลือกตามที่กำหนดแล้ว ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจบหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 42)

จะเห็นได้ว่า ในการจัดกิจกรรมนักเรียนดังกล่าวจะต้องยึดนักเรียนเป็นหลักและมีการจัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรมด้วยตนเองและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำงานทำให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม มีความรู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน ทั้งนี้ การจัดการศึกษาในอนาคตจึงไม่ใช่ว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องร่วมกันจัดการศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาทุกๆ ฝ่าย และการร่วมกันจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านต่างๆ โดยมีความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน จึงน่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การทำงานร่วมที่จะให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ทุกคนจะต้องยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับอยู่ร่วมกันในสังคม นั่นก็คือ หลักสังคหวัตถุ 4 (อง.จตุกก.(ไทย) 21/32/42) คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ประกอบด้วย 1) ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา 2) ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ายินดี ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สามานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3) อตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชวนช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม 4) สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาคปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2550, หน้า 25)

ทั้งนี้ จากบริบทข้างต้นจึงทำให้รู้ว่าการกิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานวิชาการแม้แต่น้อย รวมถึงการทำกิจกรรมนักเรียนในรูปแบบเดิมที่ไม่เห็นความสำคัญของส่วนการศึกษาต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะทำให้ไม่บรรลุตามเป้าหมายของการบริหารการศึกษา จึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น และการทำงานจะให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้จะต้องพึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักสังคหวัตถุ 4 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน โดยบูรณาการกับหลักสังคหวัตถุ 4 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำหลักธรรมไปบูรณาการกับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสนอการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม และใช้เป็นกรอบแนวคิด

2. ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 27,709 โรงเรียน มีครูทั้งสิ้น 444,581 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2552, หน้า 45) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มของประชากรตามจำนวนสัดส่วน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดตามกรอบแนวคิด ซึ่งสังเคราะห์จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบประเด็นคำถาม เนื้อหาสาระ ให้มีความครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบแนวคิด 2) นำแบบสอบถามปลายเปิด เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิด แล้ววิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7 – 1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 3) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .812 จากนั้นทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่และค่าร้อยละ 2) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถ์ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารที่เป็นหนังสือ ตำรา งานเขียน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนา พัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถ์ 4 และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 24 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 เสนอการพัฒนาระบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถ์ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 รูป/คน ด้วยแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบการดำเนินการ 4) กระบวนการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการ

1.1 หลักการบริหารกิจกรรมนักเรียน เป็นกระบวนการหรือแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ดูแลรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน การดำเนินงานตามแผนและโครงการและมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ ประกอบด้วยมี 4 ประการ ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ 2) ด้านนิเทศติดตาม 3) ด้านส่งเสริมสนับสนุน 4) ด้านการประเมินและรายงาน

1.2 หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน ผูกไมตรีเอื้อเพื่อเกื้อกูล ประสานใจกัน ในการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ทาน การให้ 2) ปิยวาจา วาจาไพเราะ 3) อตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ 4) สมานัตตตา วางตนเหมาะสม

2. จุดมุ่งหมาย

2.1 เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้ดำเนินการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยใช้การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4

2.3 เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในสถานศึกษา สามารถนำหลักการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

3. ระบบการดำเนินการ วิธีดำเนินการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ 2) ประชุมชี้แจงคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในทิศทางนโยบายและมาตรการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) คณะกรรมการบริหารนำเสนอการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบ 5) ประชุมชี้แจงคณะครู กรรมการ และชุมชนเครือข่าย รับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน 6) ร่วมจัดการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามแผนงานที่กำหนดร่วมกัน 7) ร่วมตรวจสอบงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 อย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ 8) ดำเนินการการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยมีการประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม และเผยแพร่ให้แก่ทุกภาคส่วนต่อไป

4. กระบวนการดำเนินการ กระบวนการดำเนินการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1. ด้านการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ 1) มีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน 2) มีแผนหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปตามนโยบาย 3) จัดกิจกรรมนักเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ 4) จัดกิจกรรมนักเรียนที่ให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง 5) เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้เรียนได้เสนอกิจกรรมนักเรียนตามความต้องการ 6) กำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 7) มีการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนเป็นประจำ 8) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการบริหารกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านนิเทศติดตาม 1) มีการนิเทศติดตามการบริหารกิจกรรมนักเรียนในระหว่างการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) มีการจัดทำแผนงานการนิเทศและติดตามการบริหารกิจกรรมที่ชัดเจน 3) มีการให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะกับหัวหน้างานในการทำแผนงานและโครงการกิจกรรมนักเรียน 4) มีการสังเกตผู้สอนขณะทำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) มีการจัดเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมนักเรียน 6) มีการติดตามสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 7) มีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอปัญหาในการบริหารจัดการนักเรียน 8) มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับในการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันสำหรับติดตามและประเมินผล

3. ด้านส่งเสริมสนับสนุน 1) ให้การสนับสนุนงบประมาณการบริหารกิจกรรมนักเรียนอย่างพอเพียง 2) ส่งเสริมให้ครูได้รับการสัมมนา ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน 3) ให้การส่งเสริมพัฒนาครูด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียน 5) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน 6) มีการผลิตและจัดทำจัดหาสื่อเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อใช้สอนนักเรียน 7) มีการจัดกิจกรรมแข่งขันประกวดเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน 8) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ภาครัฐ และเอกชน มีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา

4. ด้านการประเมินและรายงาน 1) มีการนำผลของการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา 2) มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา ตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3) มีการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา และรายงานให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ 4) เอาใจใส่ต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียนมีการปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ 5) ศึกษาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงในการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ 6) มีการประเมินผลกระบวนการทำงานของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 7) มีการนำเสนอผลการประเมินกิจกรรมนักเรียนให้ทราบทั่วกันหรือในรายงานประจำปีของโรงเรียน 8) นอกจากการประเมินผลแต่ละกลุ่มกิจกรรมนักเรียนแล้วโรงเรียนยังมีผลการประเมินผลรวมกิจกรรมนักเรียนโดยภาพรวม

4.2 การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสัณทัตถ์ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1. ทาน (การให้) 1) โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณการบริหารกิจกรรมนักเรียนอย่างพอเพียง 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการสัมมนาฝึกอบรมศึกษาดูงาน 3) ผู้บริหารให้การส่งเสริมพัฒนาครูด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียน 5) ผู้บริหารให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน 6) สนับสนุนให้มีการผลิตและจัดทำจัดหาสื่อเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อใช้สอนนักเรียน 7) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม แข่งขัน ประกวด เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน 8) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ภาครัฐ และเอกชน มีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา

2. ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) 1) ผู้บริหารพูดเพื่อเปิดโอกาสให้คณะครูในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียน และยินดีรับฟังปัญหาด้วยความเต็มใจ 2) ผู้บริหารปฏิบัติตนโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบการบริหารกิจกรรม โดยไม่พูดซ้ำเติม หรือบ่นกระทบทั้งผู้อื่น 3) ผู้บริหารได้บริหารกิจกรรมนักเรียนด้วยความเป็นธรรม รับฟังปัญหาของผู้ร่วมงานในสถานศึกษาด้วยความเต็มใจโดยใช้วาจาที่สุภาพ 4) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความทุ่มเทตาม ความสามารถแม้จะมีปัญหาและข้อจำกัดของสถานศึกษาในการบริหารกิจกรรมนักเรียน และใช้น้ำใจเสียงด้วยความเต็มใจ 5) แม้การบริหารกิจกรรมนักเรียน ไม่ละความพยายามที่จะปฏิบัติงานจนสำเร็จ ไม่เคยกล่าววาจาที่ทำให้รู้สึกในแง่ลบ 6) รับฟังปัญหาจากนักเรียน ครู และประชาชนในท้องถิ่นเสมอ เพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้วยความสุภาพอยู่เสมอ

3. อัตถจริยา (ประพฤติตนเป็นประโยชน์) 1) ผู้บริหารสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมของครูและนักเรียน 2) โรงเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนเป็นประจำ 3) จัดให้มีการนำผลของการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา 4) จัดให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษาตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย 5) มีการนิเทศติดตามประเมินผลการบริหารกิจกรรมนักเรียน ในระหว่างการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 6) มีการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษาและรายงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ 7) เอาใจใส่ต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียนมีการปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ 8) ศึกษาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงในการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

4. สมานัตตตา (วางตนเหมาะสม) 1) การมอบหมายงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียน 2) ผู้บริหารทำงานด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้วยความวิริยะอุตสาหะโดยปฏิบัติสม่ำเสมอ 3) โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการบริหารกิจกรรมนักเรียน 4) มีความรักต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียนและหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่จนสามารถพัฒนางานที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพ 5) เต็มใจทำงานด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียน และปรารถนาจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ 6) ผู้บริหารได้บริหารกิจกรรมนักเรียนด้วยความซื่อตรง โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ 7) ผู้บริหารตรงต่อเวลาปฏิบัติงานด้วยความมานะมุ่งสู่ความสำเร็จของการบริหารกิจกรรมนักเรียน 8) มีการ

บริหารกิจกรรมนักเรียนโดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวม มิได้หวังเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือผลประโยชน์จากการบริหารกิจกรรมนักเรียน

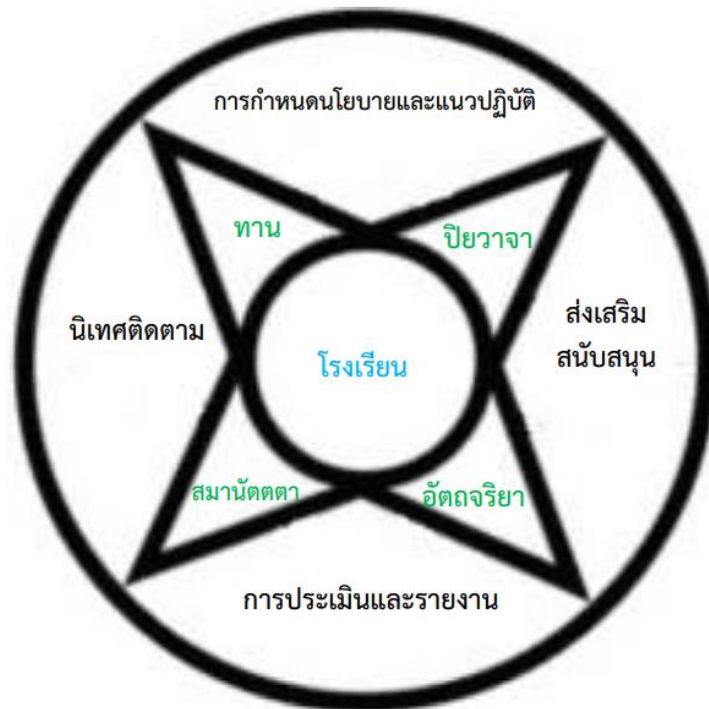
อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบการดำเนินการ และกระบวนการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4 หลักการ คือ (1) การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ (2) การนิเทศติดตาม (3) การส่งเสริมสนับสนุน (4) การประเมินและรายงาน 2) การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ (1) ทาน การให้ (2) ปิยวาจา วาจาไพเราะ (3) อัตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ (4) สมานัตตตา วางตนเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเรือง กันกรุด (2556) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คือ องค์ประกอบที่ 1 นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) คณะกรรมการการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แผนพัฒนาสถานศึกษา กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง เน้นคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์รอบคอบ รวบรวม ชุมชน โรงเรียน 3) ส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมจิตสาธารณะกับสถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมการรณรงค์ 3) กิจกรรมการช่วยทำงานเพื่อสังคม 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) กิจกรรมการให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรสา ทรงศรี (2557) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการกิจการนักเรียน 2) การบริหารกิจการนักเรียน คือ งานบริการและสวัสดิการนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานกิจกรรมที่เป็นจุดเน้นและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา 3) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lethwood, Leonard and Sharratt (1998, pp. 243-276) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของสถานศึกษาจะมีลักษณะที่ยืดหยุ่นยอมให้มีการตัดสินใจร่วมของคณะครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ ต้องมีวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นแบบร่วมมือและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีค่านิยมที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน เคราฟในความคิดของเพื่อนร่วมงาน มีความมุ่งมั่นที่จะใช้ความกล้าในการสร้างผลงานใหม่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับการยินดีกับความสำเร็จร่วมกัน มุ่งความต้องการและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ สรุปองค์ความรู้การวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย อธิบายได้ว่า

การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นและมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เจริญขึ้นของการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อส่งเสริมกิจกรรมที่เกิดจากงานกิจการนักเรียน ด้านกีฬาและนันทนาการ ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบำเพ็ญประโยชน์และสังคมสงเคราะห์ ด้านการเสริมวิชาการ และด้านศาสนาและส่งเสริมจริยธรรม

1. การบริหารกิจกรรมนักเรียน กระบวนการหรือแผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้ดูแลรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน การดำเนินงานตามแผนและโครงการและมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ การกำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) ด้านนิเทศติดตาม การติดตามการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) ด้านส่งเสริมสนับสนุน การสรรหาการสนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4) ด้านการประเมินและรายงาน การรับทราบผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. สังคหวัตถุ 4 ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน ผูกไมตรีเอื้อเพื่อเกื้อกูล ประสานใจกัน ประกอบด้วย 1) ทาน การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปันของการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) ปิยวาจา การพูดอย่างรักกัน วาจาสุภาพอ่อนหวานน่าฟังของพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) อตถจริยา การทำประโยชน์ ขนขวายช่วยเหลือ ไปด้วยแรงกายของการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4) สมานัตตตา การเอาตัวเข้าสมาน ปฏิบัติต่อคนทั้งหลายอย่างเท่าเทียมกันของการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. โรงเรียน การพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามหลักสังคหวัตถุ 4 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีแผนยุทธศาสตร์ ในการบริหารกิจกรรมนักเรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริงควรมีความจริงใจในการวางแผนและการกำหนดทิศทางของการบริหารกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน

1.2 ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวดตรงต่อเวลาอยู่เสมอซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี และควรเป็นนักบริหารที่ควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงานเสมอและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ผู้บริหารควรเสียสละผลประโยชน์ของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันอยู่เสมอ และควรเป็นนักบริหารที่มีความอดทน อดกลั้น เมื่อมีอารมณ์ใดๆ มากระทบ ก็ไม่แสดงออกมา แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียน เช่น การบริหารโรงเรียน นวัตกรรมการศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 เป็นต้น ที่มีความสามารถประยุกต์กับการบริหารกิจกรรมนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญเรือง กันกรุด, (2556). **รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา**. คุชชินีพนธ์ศึกษาศาสตร์คุชชินีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2550). **ธรรมานุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สว.
- มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรสา ทรงศรี. (2557). **รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา**. คุชชินีพนธ์ศึกษาศาสตร์คุชชินีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Lethwood, K., Leonard, L and Sharratt, L. (1998). Conditions Fostering Organizational Learning in School. *Education Administration Quarterly*. 34. 243-276